

De neurale corerlaten van 'sociaal-georiënteerd' en 'drug-georiënteerd' drinkgedrag

Gepubliceerd: 05-06-2014 Laatste bijgewerkt: 20-04-2024

Met deze studie willen we drinkgedrag 18 maanden later voorspellen op basis van hersenactiviteit in reactie op sociale alcohol stimuli en hersenactiviteit die de anticipatie op alcoholgebruik reflecteert. Daarnaast zal hersenactiviteit in reactie op...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, met invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON40495

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Neurale correlaten van drinkgedrag

Aandoening

- Overige aandoening
- Levensstijlaangelegenheden

Synoniemen aandoening

alcohol gebruik, verslaving

Aandoening

verslaving

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Radboud Universiteit Nijmegen

Overige ondersteuning: Ministerie van OC&W

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: alcohol, drinken, neuroimaging, ontwikkeling

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Het primaire onderzoeksvariabelen zijn zelf-gerapporteerde maten van drinkgedrag bij follow-up, de hersenactiviteit tijdens de twee cognitieve taken, gedragsuitkomstmaten van de taakuitvoering, drink imitatie scores en zelf gerapporteerd drinken bij baseline. Het einde van de studie zal worden bereikt wanneer 101 deelnemers opgenomen en met succes getest.

Secundaire uitkomstmaten

- Demografische eigenschappen (leeftijd, geslacht, opleiding)
- Drink motieven: Drinking motives questionnaire (DMQ-R, (Cooper, 1994))
- Alcohol probleemdrinken maat: the Rutgers Alcohol Problem Index (RAPI-18 (White & Labouvie, 1989))
- Alcoholgebruik: Alcohol Use Disorder Identification Test (AUDIT) (Babor, Higgins-Biddle, Saunders, en Monteiro, 2001)
- Breath Analyzer om te testen voor het gebruik van alcohol en roken.
- Vragenlijsten
 - o rookgedrag
 - o algemeen welzijn
 - o zelfbeheersing

- Wekelijkse drinken (Engels & Knibbe, 2000)
- Drang om te drinken: Dutch version of the Desires for Alcohol Questionnaire (DAQ; Nederlandse versie (Franken, Rosso, & van Honk, 2003).
- Algemene psychopathologie: Brief Symptom Inventory (BSI, (de Beurs & Zitman, 2005))
- Zelf beheersing: The Young's Drinking Refusal Self-Efficacy Questionnaire Revised Adolescents Version (DRSEQ-RA: (Oei et al., 2005; Young et al., 2007))

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Alcoholgebruik stijgt dramatisch tijdens (late) adolescentie en is gerelateerd aan alcoholmisbruik op latere leeftijd. Door meer inzicht te krijgen in de processen die betrokken zijn bij drinkgedrag kunnen we uiteindelijk voorspellen welke personen risico's lopen op een verslaving. De 'Incentive Sensitization Theory' (Robinson & Berridge, 1993) stelt dat als gevolg van herhaald drugsgebruik, neutrale stimuli geassocieerd worden met drugsgebruik (d.w.z., drugogerelateerde stimuli) en dat deze door conditionering zelf belonend worden. Sinds drinken onder adolescenten voornamelijk plaatsvindt in sociale omgevingen en mensen de neiging hebben om drinkgedrag te imiteren, is het nuttig om de invloed van sociale alcohol stimuli te onderzoeken. Echter, zijn deze sociale stimuli nog nooit onderzocht in het licht van de Incentive Sensitization Theory. Daarom zal dit onderzoek de belonende effecten van sociale alcohol gerelateerde stimuli onderzoeken. Verhoogde neurale reactiviteit in reactie op deze sociale alcohol gerelateerde stimuli kan een sociaal georiënteerd drinkgedrag weergeven. Naast de reactiviteit op sociale alcohol gerelateerde stimuli, veronderstellen we dat zwaar drinkgedrag kan worden geassocieerd met een verhoogde anticipatie naar alcoholgebruik zelf. De anticipatie op een beloning is sterk verbonden met de activiteit in het ventrale striatum. Wij voorspellen dat ventrale striatum hersenactiviteit tijdens anticipatie van alcoholgebruik is geassocieerd met drink frequentie, waarbij zware drinkers een sterker anticipatie-effect hebben (dat wil zeggen, ze zijn meer drugs georiënteerd).

Doel van het onderzoek

Met deze studie willen we drinkgedrag 18 maanden later voorspellen op basis van

hersenactiviteit in reactie op sociale alcohol stimuli en hersenactiviteit die de anticipatie op alcoholgebruik reflecteert. Daarnaast zal hersenactiviteit in reactie op sociale alcohol-gerelateerde stimuli geassocieerd worden aan imitatie van alcoholgebruik in een sociale omgeving. Hersenactiviteit wordt gemeten met behulp van fMRI tijdens twee verschillende cognitieve taken; 1) een sociaal alcohol cue exposure taak (SACE) wat een alcohol cue-exposure taak is met sociale relevante foto's, 2) een drug-incentive-delay taak (DID), wat een monetary-incentive delay taak is met alcohol (dwz slokjes bier) als motivatie.

Onderzoeksopzet

De studie omvat drie avond testsessies, evenals een follow-up vragenlijst. De eerste twee sessies worden gepland in een laboratorium speciaal ontworpen om eruit te zien als een typische Nederlandse bar (Bar-Lab). De huidige studie omvat een dekmantel (dwz evaluatie van alcohol reclames), omdat deelnemers onbewust moeten zijn van het doel van de studie om imitatie van alcohol te kunnen meten. In de derde sessie, zullen de deelnemers de SACE en DID taak uitvoeren, terwijl de hersenactiviteit wordt gemeten met behulp van fMRI. 18 maanden na aanvang van de studie zullen de deelnemers gevraagd worden te rapporteren over hun drinkgedrag via vragenlijsten.

Inschatting van belasting en risico

fMRI is een veilige en niet-invasieve werkwijze voor het meten van hersenactiviteit. Belangrijk is dat we alleen maar het effect van een lage tot matige dosis alcohol bestuderen, een dosis die relatief laag is in het kader van de hoeveelheden die normaal worden geconsumeerd in de populatie waaruit de steekproef zal worden getrokken. Daarnaast zal de sessie onmiddellijk beëindigd wanneer de deelnemers meer dan 4 alcoholische dranken gedronken hebben, en deelnemers mogen alleen het universiteitsgebouw verlaten zodra hun bloedalcoholgehalte (BAC) lager wordt dan $<0,05\%$. De totale hoeveelheid bier geconsumeerd in de fMRI-scanner ongeveer 10 ml, en daarvan kunnen dus de BAC waarden worden verwaarloosd. De studie heeft geen therapeutische doeleinden, er zijn geen voordelen voor de deelnemers.

Contactpersonen

Publiek

Radboud Universiteit Nijmegen

Montessorilaan 3
Nijmegen 6525 HR

NL

Wetenschappelijk

Radboud Universiteit Nijmegen

Montessorilaan 3
Nijmegen 6525 HR
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- Een getekend 'informed consent'
- Tussen de 18-25 jaar
- Vermogen om van een computer scherm te lezen
- Rechtshandig
- Bier als alcoholische drank voorkeur

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- Hoofdletsel
- Een voorgeschiedenis van ernstige neurologische ziekten of psychiatrische stoornissen.
- Regelmatig gebruik van andere verslavende stoffen, behalve voor nicotine en alcohol
- Gebruik van (psychoactieve) medicatie
- Standaard uitsluitingscriteria voor MRI-scan.
- Nooit blootgesteld aan alcohol voor of momenteel niet drinkend

- Alcohol intoxicatie voor het testen

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, met invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Anders

Deelname

Nederland

Status: Werving gestopt

(Verwachte) startdatum: 05-02-2015

Aantal proefpersonen: 101

Type: Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum: 05-06-2014

Soort: Eerste indiening

Toetsingscommissie: CMO regio Arnhem-Nijmegen (Nijmegen)

Goedgekeurd WMO

Datum: 02-09-2014

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: CMO regio Arnhem-Nijmegen (Nijmegen)

Goedgekeurd WMO

Datum: 03-02-2015

Soort: Amendement

Toetsingscommissie: CMO regio Arnhem-Nijmegen (Nijmegen)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register	ID
CCMO	NL46095.091.14